

Tổng quan chung về bệnh viện Việt Nam hiện nay

Phạm Trí Dũng

Sự chuyển đổi nền kinh tế đã đem lại những thành tựu đáng kể trong mọi mặt đời sống kinh tế - xã hội của Việt Nam. Những thành công trong lĩnh vực y tế đã góp phần làm tăng nhanh chỉ số phát triển con người của quốc gia, thành tựu của Việt Nam trong lĩnh vực y tế được đánh giá tốt hơn hẳn những nước khác có mức độ phát triển tương tự. Hệ thống bệnh viện đã được củng cố và phát triển thông qua việc đầu tư cơ sở vật chất, trang thiết bị và đào tạo cán bộ. Tuy nhiên, hoạt động của hệ thống bệnh viện ở Việt Nam còn bộc lộ nhiều bất cập và chưa hiệu quả. Nguyên nhân có thể là do đầu tư cho các bệnh viện chưa đáp ứng nhu cầu và do thực trạng quản lý bệnh viện chưa tốt, công tác giám sát còn nhiều bất cập.

Triển khai tự chủ bệnh viện đã đạt được những kết quả ban đầu, tuy nhiên cũng bộc lộ những bất cập, cần được nghiên cứu, đánh giá trên quan điểm: "Công bằng, hiệu quả và phát triển" của cả hệ thống y tế nói riêng, phát triển kinh tế - xã hội của cả nước nói chung. Kể từ khi Việt Nam chính thức trở thành thành viên chính thức của Tổ chức Thương mại thế giới (WTO) năm 2006, trong lĩnh vực dịch vụ y tế, kể cả dịch vụ khám bệnh, chữa bệnh, chúng ta đang triển khai thực hiện các cam kết song phương và đa phương. Việt Nam đã ký Hiệp định khung về thỏa thuận thừa nhận lẫn nhau về người hành nghề điều dưỡng giữa các nước ASEAN và chuẩn bị ký 2 Hiệp định khung về thỏa thuận thừa nhận lẫn nhau về người hành nghề y và nha khoa giữa các nước ASEAN. Đa sở hữu trong hệ thống khám chữa bệnh nói chung, hệ thống bệnh viện nói riêng là một tất yếu khách quan nhằm đáp ứng phân tầng xã hội và thực hiện các cam kết quốc tế với tư cách là một thành viên của WTO. Công hay tư chỉ là phương tiện để thực hiện mục tiêu của Đảng và Nhà nước về nâng cao sức khỏe nhân dân. Luật khám bệnh, chữa bệnh sẽ ra đời nhằm tạo cơ sở pháp lý cao nhất cho sự phát triển và quản lý hệ thống cung cấp dịch vụ KCB nói chung, bệnh viện nói riêng. Bài viết này nhằm phác họa một vài nét về hệ thống bệnh viện Việt Nam hiện nay trong một số lĩnh vực cơ bản.

Từ khóa: bệnh viện, hệ thống bệnh viện Việt Nam, công bằng, hiệu quả và phát triển, cơ sở và trang thiết bị y tế, tự chủ bệnh viện, sử dụng dịch vụ bệnh viện, giường bệnh, chất lượng chăm sóc sức khỏe, nhân lực bệnh viện, tài chính bệnh viện.

Overview of current Viet Nam hospital system

Pham Tri Dung

The economic reforms have brought significant improvements in all aspects of socio-economic life of Viet Nam. Achievements recorded in the Vietnamese health care sector have contributed to the fast increase of the national Human Development Index and were evaluated to be distinctively better than those in countries with similar growth. The hospital system has been improved and developed through investments in infrastructure, facilities, and human resource training. However, impropriety and

inefficiency are still found in this hospital system operation, which may be due to inadequate investments, ineffective hospital management and improper hospital monitoring.

Although hospital autonomy has achieved many promising results, its impropriety has still been observed. This needs to be investigated and evaluated with the principles of "Equality, Effectiveness and Development" for the health care system as well as the socio-economic development in Viet Nam. Since Viet Nam officially became a member of the World Trade Organization (WTO) in 2006, within the health care service field, we have been carrying out many bilateral and multilateral agreements. Viet Nam signed the mutual recognition agreement (MRA) on Nursing practitioners and is planning to sign MRA on Medical Practitioners and MRA on Dental Practitioners between or among ASEAN countries.

As a member of WTO, multiple ownerships in the medical service system in general and in the hospital system in particular are objectively indispensable to follow the social stratification and the international agreements. Public or private hospital systems have been used as different tools to improve public health. Law on Medical Examination and Treatment will be adopted in order to build a legal framework for development and management of health care and hospital service delivery systems. This article aims to provide an outline of the current Viet Nam hospital system in some aspects.

Key words: hospital, Viet Nam hospital system, equality, effectiveness and development, health care facility, hospital autonomy, hospital service utilization, hospital bed, health care quality, hospital financing.

Tác giả

PSG.TS. Phạm Trí Dũng, Phó trưởng Khoa Quản lý Y tế, Trường Đại học Y tế công cộng.
- Địa chỉ e-mail: ptd1@hsph.edu.vn hoặc d.phamtri@yahoo.com. Điện thoại: 0983 588 268

1. Đặt vấn đề

Sự chuyển đổi nền kinh tế đã đem lại những thành tựu đáng kể trong mọi mặt đời sống kinh tế - xã hội của Việt Nam. Trong quá trình đổi mới, hệ thống y tế Việt Nam đã có nhiều đổi mới và tiến bộ, phục vụ nhu cầu phòng bệnh và khám chữa bệnh (KCB) của đại đa số nhân dân, từng bước khống chế và thanh toán các dịch bệnh, kể cả các dịch bệnh nguy hiểm. Hầu hết các chỉ tiêu sức khỏe cơ bản đã đạt và vượt so với mục tiêu quốc gia trong giai đoạn 2001 - 2005 như: tuổi thọ trung bình, chết trẻ em dưới 1 tuổi, chết trẻ em dưới 5 tuổi. Những thành công trong lĩnh vực y tế và giáo dục đã góp phần làm tăng nhanh chỉ số phát triển con người của quốc gia, thành tựu của Việt Nam trong lĩnh vực y tế được đánh giá tốt hơn hẳn những nước khác có mức độ phát triển tương tự.

Chuyển sang một nền kinh tế thị trường từ một hệ thống y tế bao cấp, y tế Việt Nam đang gặp phải những thách thức rất lớn. Đáp ứng nhu cầu dịch vụ

chăm sóc sức khỏe của nhân dân luôn là một vấn đề lớn của tất cả các nước đang phát triển và cả các nước phát triển. "Định hướng chiến lược công tác chăm sóc và bảo vệ sức khỏe nhân dân từ nay đến năm 2000 và tầm nhìn 2020" đã xác định: "Thách thức của ngành Y tế là phải đáp ứng được nhu cầu chăm sóc sức khỏe (CSSK) ngày càng cao. Đảm bảo công bằng về CSSK cho nhân dân và giữ được bản chất nhân đạo của chế độ trong điều kiện nền kinh tế thị trường vừa là một vấn đề cấp bách, vừa là một chính sách lâu dài".

Bệnh viện là cơ sở chiếm phần lớn nguồn ngân sách của toàn ngành Y tế, chất lượng dịch vụ bệnh viện ảnh hưởng trực tiếp đến tính mạng của người dân. Bệnh viện là bộ mặt của ngành Y tế, chính vì vậy luôn giành được sự quan tâm lớn của Chính phủ, Bộ Y tế và người dân. Trong những năm gần đây, hệ thống bệnh viện đã được củng cố và phát triển thông qua việc đầu tư cơ sở vật chất, trang thiết bị và đào tạo cán bộ. Số bệnh viện và giường